

20 ÉVES A SZENT EFRÉM FÉRFIKAR

Kettős riport Bubnó Tamással és Bubnó Lőrincsel

A Szent Efrém Férfikar 2022-ben ünnepi megalakulásának 20. évfordulóját. Valóságos zenei csemegeként, lelki gyógyírként tűntek fel a hangversenyélet palettáján, hiszen már az induláskor nívós koncerteket énekeltek és mély misztikus zenéket. S talán éppen azért, mert hitből táplálkozó együttesről van szó. A görög-keleti és ortodox egyházi zenéhez illő meghitt nyugalommal, méltó áhítattal, csendes és mély alázattal, szorongásmentes figyelemmel, rendelvű fegyelemmel énekelnek. Mindent. Mára már nem csak szakrális zenét, hanem sok mást is. Abban a helyzetben vagyok, hogy – lelkes koncertlátogatóként – kezdetektől ismerem az együttest, és nem sokkal később az énekegyüttes művészeti vezetőjét, a Liszt-díjas Bubnó Tamást, amikor ő a Budapesti Énekes Iskola diákkórusával (és az úgyszintén iskolaalapító énektanár kollégájával, Mezei Jánossal) egyetemben egy buszutazáson Miskolc felé menet ugyanazon fellépésre utaztunk. Doktori disszertációjának témája volt a magyarországi és Kárpátok-vidéki bizánci rítusú katolikus egyházzene, magyarázta, amelyet azóta – mint azon az úton is (!) – folyamatosan bővít, korrigál.

Bubnó Tamás életét az éneklés, az egyházzene és a mindent előre meghatározó kutatómunka mindvégig kíséri, fáradhatatlan hivatássá érleli. Szinte részletkérdés, hogy a zenei instrukcióval tanulókat vagy profi énekeseket vezet, hogy tudományos következtetéseket leírja vagy elmeséli. A Szent Efrém Férfikar „szentefrémes” attitűdje is pontosan ez. S mivel e töretlen és megalkuvást nem tűrő munka gyümölcse az ezeréves, örök értékek autentikus tolmácsolása, a későbbi századok férfikari művei, valamint a kreatív alkotótárs kereső, hovatovább merészen kísérletező, de céltudatosan újító jellem, a Szent Efrém Férfikar repertoárja – hogy maradjak az imént említett hasonlatnál – valóságos gyümölcsöskert. Minden tekintetben, minden ízében, aspektusában, műfajában, érzésében, megnyilvánulásában, értékében.



Bubnó Tamás

Beszélgetésem eme művészi és emberi értékek keresése mentén jött létre és ezek jegyében hívom a T. Olvasót, hogy ismerkedjünk meg kicsit közelebbről az énekegyüttes munkáját meghatározó főbb tartópilléreivel. Kettős riportom alanyai a Szent Efrém Férfikar művészeti vezetői Bubnó Tamás és fia, Bubnó Lőrinc.

– Mindenekelőtt szeretném feltenni a kérdést, hogyan határoznátok meg a Szent Efrém Férfikar küldetését, hivatástudatát?

Bubnó Tamás: A Szent Efrém Férfikar egy olyan vokális kamaraegyüttes, aminek van egy nagyon markáns bizánci arca. Az egyik legfontosabb és legalapvetőbb feladatunk a hazai bizánci rítusú énekhagyomány művészi szintű előadása és megismertetése a közönséggel. Természetesen nem csak magyarországi görögkatolikus zenéket éneklünk, hanem a mediterrán és a szláv világ több száz éves tradícióját is ápoljuk.

Bubnó Lőrinc: Ezen kívül még három fontos arcát különböztetjük meg a SzentEfrémnek: a nagy magyar zeneszerzők (Liszt, Bartók, Kodály) férfikari termését hamar elkezdtuk feldolgozni és igazi kincsekre leltünk az évek során. Kortárs mesterek is elkezdtek inspirálódni a hangzásunknak köszönhetően, így több tucat számunkra komponált, illetve általunk bemutatott akár száz ősbemutató is fűződhet a SzentEfrém nevéhez az elmúlt 20 évben.

BT: Illetve a férfikari repertoár behatároltsága – és az állandó kíváncsiskodó természetünk – miatt rengeteg művet és feldolgozást készítünk saját magunk számára. Ma már négyen – a három Bubnó és Papp Viktor – írunk át rendszeresen a SzentEfrém számára.

– Az átírók között „a három Bubnó” néven utaltál, kedves Tamás, Márk fiadra. Bizonyos, hogy Ti hárman vagytok a lelke az együttesnek, látványban is – ami bizonyosan véletlen műve, hiszen gondolom, szólamrendi felállás kell legyen – sokszor keretezitek a kart. Szeretném megkérdezni, hogyan alakult a családi zenélés? Ez összefüggésben azzal, hogy zenei pályát választották? Milyen sorrendben álltak be a fiúk, mi inspirálta őket?

BT: Márk fiam 20 éve tagja a SzentEfrémnek, alapító, s a mai együttesben mi ketten vagyunk, akik már a kezdetek kezdetén is nagy lelkesedéssel láttunk neki ennek a feladatnak. Lőrinc akkor még mutált, tehát ő csak pár évvel később tudott csatlakozott hozzánk. Azonban mindketten velem énekeltek a Budapesti



Bubnó Lőrinc

Énekes Iskola koncertkórusában, ahol nagyszerű tapasztaltot szerezhettek a zenélés, éneklés terén. Itt aztán fiúszólistaként is nagy feladatok találták meg őket (Fauré: Rekviem, Mozart: Varázsfuvola, Süssmayr: A nagypapa névnapja, Britten: Noé bárkája, stb.) Felsőfokú tanulmányaik alatt is – mindketten elvégezték a Károli Egyetem angol szakát – folyamatosan énekeltek az Énekes Iskola koncertkórusával, s aztán később a SzentEfrémnek is alaptagjaivá váltak. Ez ma is így van, színes egyéniségük, műfaji elfogulatlanságuk, egyedi és minőségi zenei ízlésük nélkül nem tartanánk itt. Ennek persze nagyon-nagyon örülök, s rém büszke vagyok rájuk, mondanom sem kell talán... A nagymamájuk – édesanyám – is zongoratanár, nyaranta sokat taníttatta őket, nyilvánvaló volt ugyanis mindenki számára, hogy érdemes. Apám is nagyon jó zenész volt, teológiai tanulmányai mellett bejárta vendégként a Zeneakadémiára, szeretett tanára volt Bárdos Lajos. Később aztán abban a kis faluban – Homrogon, ahol szolgált is – kórust vezetett, műveket szerzett és jól is hegedült. Nővérem, Ágnes az Egressy Béni Zeneiskola nagybőgő és szolfézs-tanára volt Miskolcon – látható, hogy családjunk mélyen „átzenélt” familia...

– Mielőtt belemerülnénk a beszélgetésbe, arra kérlek ismét Téged, Tamás, mutasd be röviden a 2022-ben megalakulásának 20. évfordulóját ünneplő Szent Efrém Férfikar kialakulását, sorold fel szólambeosztással a régi és a jelenlegi tagokat.

BT: 2002. augusztus 22-én a Zempléni Művészeti Napokon léptünk föl először Filkeházán és Mikóházán. Az együttes a következő felállásban énekel: Tenor1: Viszló István, Szabó Sebestyén, Szilágyi Attila, Tenor2: Frickun János, Tala Gábor, Bubnó Tamás, Bariton: Pechan Kornél, Philipp György, Bubnó Márk, Basszus: Csillag Béni, Cser Péter, Laborfalvi Soós Béla. Ez volt az első nyilvános fellépésünk, ezt

tekintjük a férfikar születésnapjának. Ez a tagság aztán kissé átalakult, néha 14-en, 16-an is énekeltünk, máskor csak 8-10 énekes lépett föl, s éveken keresztül nagyszerű kollégákkal zenéltünk együtt, némelyekkel rendszeresen, másokkal csak egy-egy célfeladatot teljesítve, s fokozatosan nőtt az együttes híre, gyarapodott a CD-ink száma, évente több külföldi út is bekerült a naptárba. A teljesség igénye nélkül felsorolok néhány kollégát, akinek tevékenysége nagyban elősegítette a SzentEfrém életút alakulását. (A fönti névsorban említetteken kívül.) Tehát: Domahidy László, Silló György, Gáspár István, Lechner Zsolt, Csapó József, Kálmán László, Komáromi Márton, Nagy Bertalan, Gerzsenyi Csaba, Hajnal András, Gavodi Zoltán, Varga Donát, Katona Tamás, Dévity Zoltán, Fodré Lajos, Honinger László, Mátyás Attila. Felejthetetlen fellépések és utazások, baráti poharazgatások emléke tolul föl most is, ahogy felsoroltam volt kollégáinkat...

– Most térjünk vissza a beszélgetésünk elején említett SzentEfrém küldetését fémjelző egyik zenei arcotokhoz, nevezetesen a magyar és külföldi kortárszenei repertoár iránti elköteleződésetekhez. A kortárs zeneszerzők és az önmagatoknak készített átiratok említésével máris egy értékes területre érkeztünk. Engedjétek meg, hogy először az előbbi felől érdeklődjem és megkérjelek benneteket, hogy soroljátok fel azokat a szerzőket, akiktől énekeltek.

BT: Épp a múltkor játszottam el a gondolattal, vajon milyen hosszú lehet az a zenefolyam, amit a SzentEfrém számára komponáltak, átdolgoztak, „hozzánk szabtak”? Ha jól számoltam, mintegy 10-10 és félórányi zene született már a számunkra, sok-sok darab... Ez azért remek érzés, nem tagadom. Mindenkit nem sorolok most föl, de akik már több művet is készítettek számunkra, őket igen: Dukay Barnabás, Sáry László, Zombola Péter, Fehér György Miklós, Nógrádi Péter, Mohay Miklós, Alberto Schiavo, Selmeczi György.



Harangima

Bubnó Tamás, Bubnó Márk és Bubnó Lőrinc

Mögöttük a SzentEfrém énekesei: Balázs Edgár, Oláh Marcell és Papp Viktor

– Kortárs szerzők műveit megszólaltatni mindig sok titkot rejt. Eltekintve néhány kivételes alkalomtól, az előadóművész és zeneszerző közötti munka rendszerint már akkor elkezdődik, még mielőtt egy hang a papírra kerülne. Személyes tapasztalatom ennek a varázsnak a megélése és semmi máshoz nem hasonlítható értéke. Kérlek, avassatok be egy olyan mű keletkezéstörténetébe, amelyet valami miatt említésre érdemesnek találtok.

BT: A legfurcsább eset Alberto Schiavo a mi történetünkben. Ez a fiatal olasz komponista az interneten hallott minket. Nagyon érzékeny, nyitott füllel jár a világban, s eljutott például ösztöndíjjal az Északi Állami Filharmóniához, melynek kórusa minden kétséget kizárólag az egyik legnagyobb vokális együttes a világon. S megfogant benne a gondolat, hogy egy férfikari Stabat Mater-t fog komponálni, nyilván a remek északi férfihangok is ott csengtek a fülében, de: kóborolva a neten meghallott minket... Írt nekünk, elküldte a darabját – mintegy 40 perces a mű – melyet átnézve láttam, hogy ez pestiesen szólva: nem semmi... Épp Indiába utaztunk, magammal vittem egy partitúrát, az egyik szállásunkon elővettem, s elkezdtek énekelni. Majd nem bírtuk abbahagyni, annyira megérintett minket. Jövőre ismét elővesszük, már alig várom, s Alberto – akivel azóta nagyon jó barátok vagyunk - már újabb darabokat is komponált a számunkra.

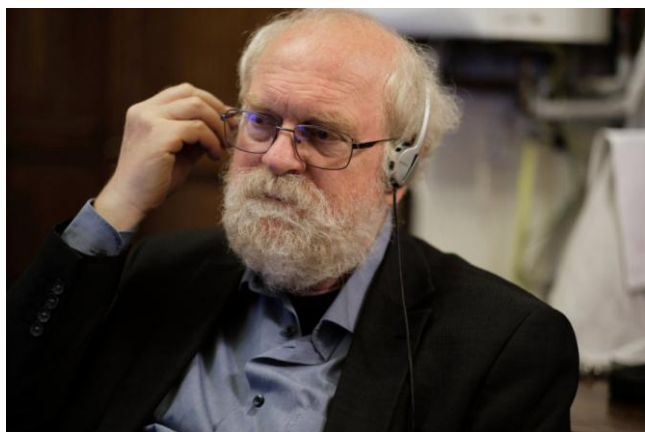
– Egy előadó számára a hangverseny akusztikai tere mindig lényeges kérdés, különösen kényes ez egy énekes esetén. Hangversenyeiteken a legkülönbözőbb tereket kell énekhangokkal megtölteni, és természetesen nem csupán hangerővel és hangszínekkel, hanem az adott térbe illő tartalommal is. Hogy a különféle körülményekhez alkalmazkodni kell, az evidens. Kérdésem most mégis arra irányul, hogy tudtok-e olyan emlékeztető alkalmat, amikor különös mód feladat elé állítottak benneteket az akusztikai körülmények?

BL: Az egyik legérdekesebb feladat az Ybl-sorozatunk volt, ahol a magyarországi Ybl Miklós által tervezett templomokban énekeltünk – mindenhol ugyanazt a műsort. Ez egy nagyon különleges akusztikai élmény és próba volt egyben, hiszen a gerlai kastélykápolnától a Szent István Bazilikáig terjed a skála. Minden templom kicsit másfajta éneklésmódot kíván meg tőlünk és próbálunk alkalmazkodni ehhez. Viszont fontos pszichoakusztikai tény, hogy az ember füle szinte mindenhez hozzá tud szokni, ezért igazából a koncert elején kell egy akár kevésbé jó akusztikában is jól énekelni és utána a közönség már megszokja az adott tér csengését.

BT: Másfelől pedig rendkívül fontosnak tartjuk, hogy képesek legyünk rendkívül magas színvonalon teljesíteni extrém – tehát akusztika nélküli – terekben is, ezért állandó hangmérnökkel és nagyrészt saját technikával valósítunk meg hangosított koncerteket. Közhely, de tény: a hangmérnök ugyanúgy tagja az együttesnek, mint az énekesek, ráadásul tisztán vokális zenét nagyon nehéz jól hangosítani. Ennek a specialistája kiváló barátunk, Kádár Mihály.

– Mivel a riport a Parlando zenepedagógiai folyóiratnak készül, munkásságotokat szeretném most egy kicsit pedagógiai nézőpontból megvilágítani. Eleve kultúrmissziós tevékenység, hogy többféle nyelven énekeltek. Kérlek, sorold fel, mely nyelveken énekeltetek eddig?

BT: Nem biztos, hogy belefér a cikk biztosította keretekbe, de próbáljuk meg! Német, angol, francia, spanyol, ruszin, bolgár, szerb, román, orosz, ukrán, szlovák, cigány, gael, svéd, finn, lengyel, horvát, olasz, arab, gallego-portugál, latin, görög, ósláv, héber, grúz, örmény, hindi, sotho, zulu, arámi.



Boksay János Aranyszájú Szent János liturgiájának lemezfelvétele
Budapest, Istenszülő Oltalma templom (Rózsák terei görögkatolikus templom), 2020

– Különféle nyelveken énekelni a szó nemes és átfogó értelmében misszió, hiszen ezzel egyaránt építetek kultúrát népek között, (többnyire éppen a hazánkhoz keletre eső régiók nyelvén), és mutattok egy – már csak a zene által is – másféle megközelítési módot, kommunikációs kifejezési eszközt az egyre rohanó, nyelvében elamerikanizálódó világunkban. Komoly alternatívát kínálva ezzel a mai embernek. Hála a precízen szerkesztett programbrosúráitoknak és a szóbeli műsorvezetéseiteknek az idegen nyelvű szent énekek szövegeit a közönség mindig megismeri. A közönséget tehát egyszerre hatja át az egyházzene és érintik meg a szent szövegek. Érzitek ezt a közönségformáló erőt?

BL: Ahogy én látom, a közönséget az tudja igazán megérinteni, hogy mi hogyan állunk hozzá a saját repertoárunkhoz, illetve magához a közönséghez. A saját repertoárunkat egyrészt szeretjük – ez önmagában banálisan hangzik, talán mégsem feltétlenül általános. Annyit foglalkozunk ezekkel a zenékkal és olyan sokszor énekeljük el őket különféle terekben, különféle embereknek, hogy igazán szorosan kötődünk hozzájuk – és ezt a közönség is érzi, nekik is könnyebb így megtalálni a kapcsolódási pontokat akár a szakrális, akár a világi darabokkal.

BT: A közönségformáló erőt pedig többek között az állandó közös éneklés biztosítja. Szinte minden SzentEfrém koncerten megénekeltetjük a hallgatóságot. Gyakran merül fel, hogy jó lenne egy teljes koncertműsort csak a közönség előadásában végighallgatni! Illetve fontos része a közösség- és közönségformálásnak az ifjúsági programunk. Több tucat interaktív énekórát tartunk évente, gyakran olyan térségekben, ahol nagyon nincs lehetőség kulturális programokon részt venni. Itt az vezérel minket, hogy ne tanítani menjünk, hanem közösen muzsikálni a gyerekekkel: legyen számukra is élmény a zenélés, egy olyan tevékenység, ami nem egy kötelező feladat, hanem egy jó dolog. Ha esetleg zenészek lesznek, ráérnek akkor meg tapasztalni a kötelező gyakorlás minden nehézségét.



Interaktív énekórán Bubnó Lőrinc mesél a gyerekeknek
Homrogd, Görögkatolikus Általános Iskola, 2019.10.02.

– Nagyon örömmel hallgatom válaszaitokat, szívem ügye az éneklés serkentése. Igaz, ehhez elsősorban saját belső készítetés kell. Hogy lehet az, hogy ezt nem minden zenész érzi? Zeneakadémista koromban nem volt olyan mesterkurzus, hogy a hallgatónak ne kellett volna elénekelnie egy-egy motívumot a végtére dallamosabb, szebb előadás érdekében. Ehhez képest mégis ott tartunk, hogy a (zene)tanárok már-már jobban ódzkodnak az énekléstől, mint a gyerekek vagy velük együtt a családtagok. Tudnátok-e tanácsot adni zenetanároknak abban, mit tegyenek annak érdekében, hogy a tanítványaikat éneklésre buzdítsák? Meg lehet fogalmazni, milyen élményt kell nyújtani a dalra fakasztás érdekében? Létezik dallam, szöveg, stb. amely biztos út az énekléshez? Avagy ha a SzentEfrém énekóráiból indultok ki, vannak számotokra ehhez pedagógiai értelemben vett biztos fogódzók?

BT: A legfontosabb, hogy lássák az elkötelezettséget és felkészültséget a gyerekek. Ettől őszinte érdeklődést fognak mutatni, kíváncsiak lesznek a hangokra, a hangok üzenetére és persze kíváncsiak lesznek az előadóra is. Létrejön a zeneakadémiai szeretett és tisztelt tanárom, Simon Albert (Jumi tanár úr) által sokszor említett „tevételes közeg”. Ez az az állapot, aminek következtében a zeneművek meg tudják mutatni magukat, esszenciájukat, valójukat, azt, amiért megszülettek. Ez sajnos ritkán valósul meg a hatalmas számú koncert- és zenefelvétel-tömeghez képest. Ennek ellenére törekedni kell rá, s óhajtani, várni a pillanatot, hogy jöjjön el, hacsak percekre is. Ez a dolga a SzentEfrém zenei műhelynek is, hogy adjon esélyt minden általa megszólaltatott zeneműnek...

BL: Én nem vagyok énektanár és azt hiszem, bizonyos szempontból könnyebb dolgom van a SzentEfrém interaktív énekóráin, amikor le kell foglalnom a gyerekeket, mint egy énektanárnak, aki heteken, hónapokon, éveken át dolgozik ugyanazzal az osztállyal. Nálunk nyilván adottság, hogy egy összeszokott együttes énekel a gyerekeknek, ahol annyi a siker kulcsa, hogy szeressük és élvezzük azt, amit csinálunk – és ez a gyerekekre is átragad. De hogy egy picit konkrétabb választ adjak: ami mindig működik, azok a refrénes

énekek és alapvetően a popzene. Mármint a középkori „popdalok”, tehát például a zarándokénekek vagy egy Mozart dallam is pop, legalábbis szerintem – ezeket könnyű szeretni és könnyű elkapni, az érzést, hogy mitől is jó érzés ezeket énekelni.



*Interaktív énekóra a SzentEfrém „otthonában”
Budapest, Deák Diák Ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium, 2019.03.21.*

– Szólistáitok az a capella műfajhoz híven énekesek. Mind egytől-egyik – és nem célozom megbántani azokat, akikkel nem dolgoztatok még – rendelkezik egyfajta különleges érzékenységgel, amivel valamelyest kitűnnek korosztályuk többi énekes közül. Hogy a férfi tagokból álló együttes élén a törekény és érzékeny női hang inkább megkoronázza az emberi együttműködést a hangfajok kiegészítése által, magától értetődő. Mégis, hogyan fogalmaznátok meg, mi az, amit az egyik fél tud, másik jobban tud, ami egyik vagy másik nélkül nem menne, nem volna eléggé hiteles?...

BT: Talán nem érdemes és nem is biztos, hogy lehet a különbözőségeiket kiemelni az Orientale Lumen sorozat szólistáinak. Mindenki kicsit más volt, de pont a saját zenei kultúrájukban való megmerítkezés az, amiből mi is a legtöbbet tudtunk tanulni. Ahogy Jevgenyij Nyesztyerenko az ószláv szöveget kiejtette, ahogy Abeer Nehme az apró díszítéseket énekli, vagy ahogy a Cappella Romana hangot képez mind-mind életre szóló élmények. Nem tudjuk leutánozni ezeket a világhírű előadókat, de a jelenlétükből és a zenélésük módjából nagyon sokat merítettünk és merítünk a mai napig.

– Kérdéssel nem a szólistáitok összehasonlítását szerettem volna kérni, bár a nemes és egyedülálló énekhangokról külön lehetne nyitni egy beszélgetést. Engedjétek meg, hogy provokáljalak még benneteket egy kicsit a hangszínkérdés kapcsolatban. Kíváncsiságom a női és férfi különbözőségekre vonatkozott. Meg lehet

fogalmazni, melyek azok a sajátos énekhangbeli elemek, amelyeket a női és férfi hangok önmagukban hordoznak, és amiért önálló vagy éppen közös szerepük magyarázható? Kérdésem különösen a szent zenére, a női és férfi hang szakralitására vonatkozik.

BT: Szent Efrémnek (307-373), névadónknak, úgy tudjuk, hogy nőikara és gyermekkara volt. Vannak olyan elképzelések, hogy a mennyi harmóniák ezeken a hangokon tudnak kiteljesedni, ezért a szakrális zene is inkább nekik való. Én ezt nem osztom. Most már el tudunk jutni időnként olyan figyelmi állapotba, hogy a férfihangok is meg tudják pengetni a lélek-húrokat... S hát ott vannak a nagyszerű görög, bolgár, román, orosz, ukrán, grúz és örmény szakrális együttesek és művek, amelyek előbb-utóbb rabul ejtik a hallgatóságukat. De az igaz, hogy duhajkodva, kocsmái, vagy világi színpadi módon való éneklés által nem lehet e világhoz közel jutni...

– Ezen a ponton álljunk meg egy pillanatra és soroljátok fel, kérlek, kik voltak a Szent Efrém Férfikar énekes szólistái, akikkel megosztotta az éneklés örömét?

BT: Valóban csak a teljesség igénye nélkül: Nektaria Karantzi, Abeer Nehme, Kertesi Ingrid, Petrás Mária, Bolyki Sára, Szabóki Tünde, Rost Andrea, Fokanov Anatolij, Jevgenyij Nyesztyerenko, Dragoslav Pavle Aksentijevic, Sebestyén Márta, Pál Eszter, Palya Bea, Marie Keyrouz, Kocsis Fülöp püspök.

– Apropos, ami a korábban említett apró díszítések utánozhatatlanságát illeti, akarva-akaratlan érzékelem a népzene finom ornamentikájával való rokonságot. Jól gondolom?

BL: Sőt, talán azonosságról is beszélhetünk. Az ősi bizánci zene, mint ahogy a legtöbb keleti szakrális zene, népi gyökerű, pont abban van jelentős különbség a nyugati zenéhez képest, hogy ezt az ősi réteget autentikusabban őrizték meg. És mivel ez egy adottság, mármint az, hogy az ősi zenei réteg a mai napig tovább élt, ezért nincs is akkora értéke az autentikusságnak mint a mi nyugati kultúránkban. Én még sosem jártam például közel-keleti keresztény egyházakban liturgián, de aki járt, az mesélte, hogy a popos, szintivel kísért modern egyházi ének és a 800 éves ősi dallam teljes természetességgel váltják egymást és ott ez is a normális. Nekem nagyon szimpatikus ez a műfaji gátlástalanság és az ízlésrendőrség hiánya, amit a hazai klasszikus- és egyházzenei közegben én sokszor tapasztalok.

– Az évek előre haladtával lassanként, de ritkán álltok elő saját művel, és saját átiratokkal is. Ebben is érezhető a mértékletesség elve. Mi befolyásolja ezen művek születését?

BL: Ez egyfajta önismereti munka is: egyre jobban érezzük és élvezzük a nyolcfős Efrém hangzását, hogy mi áll jól nekünk, hogy hol van az a mezsgye, ahol a legjobban megszólal az együttes. Ezért az utóbbi időben sűrűsödnek a saját művek és az átiratok is – önbizalmat kellett gyűjtenünk, hogy merjük ezekkel egyre gyakrabban előállni, de a közönség – gyakran a szakmai közönség is – kiemeli, hogy nagyon szeretik ezeket és szívesen hallgatják.

– És talán ebből az önismereti munkából következik az is, hogy énekléshez olykor hangszereken is játszottok. Ám azt is mondjátok el, hogy az énekelt imádságokhoz csengő kéziharangok a SzentEfrém hangzásának, jelesül zenei áhítatainak kezdetektől fogva jellegzetes szakrális eleme.

BT: Néhányunknak papírja is van a hangszeres tudásról, másoknak nincs ugyan, de nagyon jól játszanak bizonyos hangszereken. Így a SzentEfrém össze tud állni egy furcsa, „stravinsky-s” kamaracsapattá,

amelyben van furulya, trombita, koboz, gitár, harmónika, billentyűs- és ütőhangszer. Ez már elég színes így, nemdebár?



Szent Efrém Férfikar

Tagjai balról jobbra: Bubnó Tamás, Papp Viktor, Bubnó Márk, Balázs Edgár, Oláh Marcell, Rácz Ambrus, Tóth Péter, Bubnó Lőrinc

BL: A kéziharangok és a harangimák már szinte a kezdetektől, tehát majdnem 20 éve elkísérnek minket és nagyon kedveli ezeket a közönség. Innen indult a SzentEfrém hangszeressége, de szépen lassan mindenkinek a személyisége és ezáltal a hangszeres múltja is beépült az együttes jelenébe. Így kerültek be az említett hangszerek, illetve akár olyan finomságok is, mint a kalimba vagy akár egy teljes elektronikus zenei live-looping setup. Mindenevők vagyunk és megpróbáljuk a saját képességeinket és zenei hátterünket annak a szolgálatába állítani, hogy élményt nyújtsunk a közönségnek a koncertjeinken.

– *Mi több, videoklipeket is forgattok, (például az Agni című az imént említett live-looping előadásban, Grigory Lvovsky: Gospodi pomiluj, Pandémia, A török pandeók, stb.) ami egy klasszikus zenei együttestől hazánkban igencsak úttörő munkának számít.*

BL: Rengeteg vizuális anyagot készítünk: úgy látjuk, hogy a profi és rendszeres képi megjelenés ugyanannyira fontos, mint az, hogy mit és hogyan éneklünk. Sokat dolgozunk azon, hogy jelen legyünk a közösségi médiában és folyamatosan kommunikáljunk a közönséggel, mivel ez biztosítja, hogy nem csak „egynyári” kaland a SzentEfrém, hanem egy izgalmas, folyamatosan megújuló, új kihívásokat kereső együttes maradjunk.



Bartók Mozgásban

– És ha már az új kihívásoknál járunk, el nem mulasztanám megemlíteni a hangszeres zenéssel vagy színpadi mozgással, táncosokkal való kapcsolódási kísérleteiteket. Példának okáért a Muzsikás népzenei együttesel, az Amadinda Ütőegyüttesel vagy Szokolay Dongó Balázs improvizációs, fúvós népzeneésszel való közös együttműködésekre gondolok. Mondanátok az ilyen jellegű koncertekről néhány gondolatot?

BL: Mivel mi magunk hangszeres zenészek is vagyunk, ezért szeretjük saját magunkat is megmutatni hangszerjátékosként és nagyon élvezzük a hangszeres kollégákkal a közös projekteket. Számtalan orgonistával játszottunk Liszt műsorokat, fúvós kollégákkal is sokszor állunk színpadra – ide kapcsolódik az általad is említett Szokolay Dongó Balázs, vagy éppen te magad, hogy Dész Lászlóról már ne is beszéljünk. Nagyobb együttesekkel, szimfonikus zenekarokkal is gyakran szoktunk fellépni, illetve az Állami Népi Együttes és a Duna Művészegyüttes is rendszeresen meghív minket az új produkcióiba.

BT.: „Négy arcunk” közül (bizánci, magyar, kortárs, világzenei) sokan csak egyet-egyet kedvelnek, sokan többet, vagy akár mindet. Nekünk mindegyik kedves, de a legnagyobb kihívás a nagy magyar mesterek műveinek interpretálása, Bartókkal és Liszttel már 15 éve „élünk együtt” Kodályból eddig csak ízlelgettünk, de most a világon egyedülálló „Bartók Mozgásban” c. dramatizált hangversenyünket bemutatva egyre inkább megfogalmazódik egy hasonló Kodály vonatkozásában. Végül is, hogy mi ilyen nyitottan tudunk viszonyulni a világ összes zenéjéhez, s hogy nem kell előítéleteinkkel küzdenünk ezek képünkre való átformálása során, az nagyban zenei oktatásunknak és tanárainknak, valamint nagyszerű, esetenként zseniális kortárs művésztársainknak köszönhető. Öröm látni a tehetséget a táncban, a képzőművészetben, a vizuális művészetben, a különböző zenei együttesekkel, zenekarokkal megvalósult fellépéseink során, nem is beszélve egy átélt, szép liturgiáról. S öröm nyugtázni, hogy lelkünk nyitott erre. Szent Pál mondja: „Minden szabad, de nem minden használ. Minden szabad, de nem minden szolgál épülésre.” (1Kor 10,23) Nagy igazság, s nagyon megszívlelendő minden zenei együttesnek, így a SzentEfrémnek is. Ehhez próbálunk igazodni.

– Beszélgetésünk végeztével kérem, mondjátok el az előttek álló év jubileumi eseményeit.

BL: A jubileumi évad egyik csúcspontja a 20 éves gálakonzertünk a Margitszigeti Szabadtéri Színházban. Június 11-én több mint 300 közreműködővel lépünk itt színpadra, ahol a Budapesti Énekes Iskola, a várpalotai Szent János Iskola Cantate Kórusa és a Pueri Castelli Gyerekkórus, a Gödöllői Premontrei Szköla, a Lautitia Kóruscsalád, az Angelika Leánykar, a Heuréka Pop Orchestra és a Swing à la Django mellett fellép egy kiváló amerikai gospel énekes, Victor Solomon is. Utána pedig augusztus 17-én, a Zempléni Fesztiválon tartunk két koncertet, ahol Filkeháza és Mikóháza templomaiban éneklünk, illetve a két helység között a közönséggel együtt sétálunk egyik helyszínről a másikra.

– Ezúton szeretném megköszönni ezt a tartalmas beszélgetést és további munkátokhoz kívánok sok erőt, lélekemelő zenei áhítatokat és még számtalan izgalmas és értékes hangversenyt!

BT: Mi is köszönjük a beszélgetést, várunk mindenkit szeretettel a koncertjeinken!

BL: Nagyon szépen köszönjük a lehetőséget és a remek interjút. Mindenkit szeretettel várunk a 20 éves Szent Efrém Férfikar koncertjein!

Kedves Olvasó! Ami e beszélgetésből kiviláglik, az a mindig egyéni hangon megszólaló és végtelennek tűnő alkotói fantázia, amely jellemzi a 20 éves Szent Efrém Férfikar művészetét, munkásságát. Gyökere, eredete, oka minden létezésnek van, így a művész saját belső meggyőződésének, tehetségének is megvan a maga fejlődéstörténete. Interjúmban kevésbé kérdeztem az okokat és előzményeket, helyette inkább az együttes nyújtotta zenei kínálat érdekelt. A bevezetőben írt gyümölcsöskert hasonlattal élve, a gyümölcskosárban fellelhető különféle gyümölcsök érdekelték. Az a szentEfrémi hangzás és élet, feladatvállalás és küldetés, misztérium és valóság, amely által hívta érzi magát már nemcsak az előadó, hanem a közönség is. És ebben rejlik a művész eredményességének igazi fokmérője. E sorok írójaként szeretném reményemet kifejezni, hogy a születendő új nemzedékek ráérezzenek annak a lehetőségére, hogy az ember koncertlátogató mivoltában is hívta érezheti magát a zenehallgatásra, és a belső hívást erényként élje meg és igyekezzék életében azt kellő módon kielégíteni. Nyitott lélekkel hallgatni a zenét, figyelni történéseit és hagyni hatni. A szakrális zene mélységeivel és magasságaival valamilyen mód egészen más kapukat nyit meg az emberben. A Szent Efrém Férfikar esetében a szó, hivatás, több mint elhivatottság, belső vonzalom, vagy lelki hajlam: küldetéstudatuk egy magasabb szintre lépett: 2019-ben főállású hivatásos együttesé lettek, 2021-től pedig a Budapest VII. kerületi Hársfa utca 25. sz. alatti ISON nevű többfunkciós közösségi kulturális tér lett otthonuk.

A Szent Efrém Férfikar honlapja: www.szenteftrem.hu

Fotók: Orbán-Katona Domonkos

Budapest, 2022. május 20.

Fülep Márk



SZENT EFRÉM FÉRFIKAR